

A Günther Dick-katalógus a vonóshangszer-készítőknek szólt

KÉZISZERSZÁM-KATALÓGUS **XXI.** RÉSZ

Az előző cikkben (Magyar Asztalos, 2015/december) bemutatott magyar kiadású kéziszerszámokat felsoroló könyv jól jelzi, hogy a megjelenés évében, 1953-ban még a háború előtti szocializálódott szakembergárda kellő műszaki intelligenciával és jó-akarattal próbálta megteremteni a „szocialista” kéziszerszámgyártás elméleti hátterét. Az alapos műszaki dokumentáltság, a szabványosítás, a szigorú anyagminőségre való előírások elvben lehetővé tették volna a hazai szakemberek jó minőségű asztalos- és egyéb faiparos szerszámokkal való ellátását.

FRIEDRICH DICK FÉM- GYALUKAT IS GYÁRTOTT

Bár a háború előtti Magyarországon adott volt egy – a nyugati gyártók színvonalával azonos – szerszámgyártó-kapacitás (Klikár Adolf, Bényi István stb.), a negyvenes évek végi államosítások, az új cégek élére kinevezett politikai vezetés, a mennyiségi mutatók előtérbe kerülése miatt szinte borítékolni lehetett a hazai kéziszerszámgyártás hihetetlen visszafejlődését, tönkremenetelét. Sajnos a történelem igazolta a jóslást. Magyarország szocialista időszakában egyetlen valamire való szerszám sem készült. A politikai helyzet miatt nehéz volt a jó minőségű nyugati szerszámokhoz hozzájutni. A háború előtti nagy márkák hazai példányait a lehető legtovább használták, igyekeztek azokat felújítani, kipótolni. Sajnos ezek közül nem egy áldozatul esett a nem megfelelő anyagú pótlásoknak, a szakszerűtlen javításoknak.

Bár a nyugati kéziszerszámgyártás megmaradt, a háborút követő rövid visszaesés után intenzíven kezdett fejlődni, az '50-es és '90-es évek közötti időszakból sem saját, sem ismertségi tulajdonban nincs egyetlen szerszám-katalógus sem.

A közelmúltban sikerült szerezni egy, a faipar különleges területét ellátó gyártó-forgalmazó cég katalógusát. Az 1842-ben alapított német Herdim

cég igen jó minőségű reszelőivel, késeivel és számtalan kisebb-nagyobb speciális szorítójával, valamint egyéb kiegészítőjével több mint 150 éve a világ egyik legismertebb hegedű- és vonóshangszer-gyártó iparának ellátója.

► A Günther Dick cég 1992–93-as katalógusa gyakorlatilag csak a vonós hangszer-készítőknek szól.

Ez a speciális terület szinte minden faipari területtől különböző technológiával, anyagaival mindenképpen különleges, erre a célra szakosodott gyártó-forgalmazó céget igényel.

A Herdim cég profilját kereskedelmi szempontból a szintén Európa-szerte

ismert Dick cég vette át. Az 1992–93-as, jelenleg bemutatott katalógus a sorban már a 47-es számot viseli.

A '20-as, '30-as években a Friedrich Dick által gyártott reszelők és vésők minden, jó minőségű szerszámot forgalmazó cég palettáján szerepeltek. Kevésbé ismert, hogy a cég gyártott speciális késállítási lehetőségű fémgyalukat is a két világháború között.

JAPÁN CSODÁK

A Günther Dick cég a '90-es évek elején a Herdim cég teljes hangszerkészítő hátterén kívül más területet is magáénak vallott. Így Európában talán elsőként vette fel a kapcsolatot a rendkívül jó minőségű kovácsolt acéltermékeket készítő japán gyártókkal.

Palettájukon az alábbi termékek szerepeltek: kézzel kovácsolt, damaszkolt technológiájú asztalos, ács- és szobrászvéssők. Különleges, korábban csak Japánban használt speciális vésők. Faragó- és Intarziakészítő kések.

Rendkívül precízen kialakított japán húzófűrészek speciális fogalakkal. Ezen utóbbiak, a hagyományos japán fémgyártáshoz a fűrészek minden esetben az európai fűrészekkel ellentétben fordított működésűek. A húzó mozdulat alatt történik a munkavégzés. Igaz, hogy így kisebb erőt lehet kifejteni, de jobban lehet a vágást irányítani.

► Harminc éve a Herdim és az Ibex cég szállította ezeket a bronzból készült miniatűr csodákat. A legkisebb mindössze 18 mm hosszú, 5 mm szélességű késsel készül.

► Különleges, korábban csak Japánban használt speciális vésők.

Az átlagosan 0,4–0,6 mm vastagságú rugalmas acélfűrészeket a faipar minden területén jól lehet használni.

Az európai gyaluktól nagyon eltérő kialakítású és működésű gyaluk is szerepelnek a palettájukon. A japán gyalu minden esetben fehér tölgyből készül, nincs markolata és szarva, ezen kívül lapos és széles. A legfőbb eltérés az európai gyalukhoz képest az, hogy a fűrészekhez hasonlóan ezt a szerszámot is húzó „üzem módban” működtetik. Nekünk ez szokatlan, de az elmúlt évtizedek bizonyítják, hogy a jól bevált japán technológia Európában is terjed.

Külön érdekesség, hogy ezeknek a szerszámoknak az élészéséhez speciális japán fenőköveket is forgalmaznak.

Természetesen a hagyományos kéziszerszámok forgalmazása is a napirenden maradt, így a jó minőségű Stanley gyaluk mellett megjelentek a Record és a Preston hagyományokat követő Clifton gyaluk is, melyek közül kiemelkedik a Stanley 45-ös mintájára gyártott Clifton Multi-gyalu, amely a vele szállított 24 db késsel a műbútorasztalosok és restaurátorok igen hasznos gyaluja.

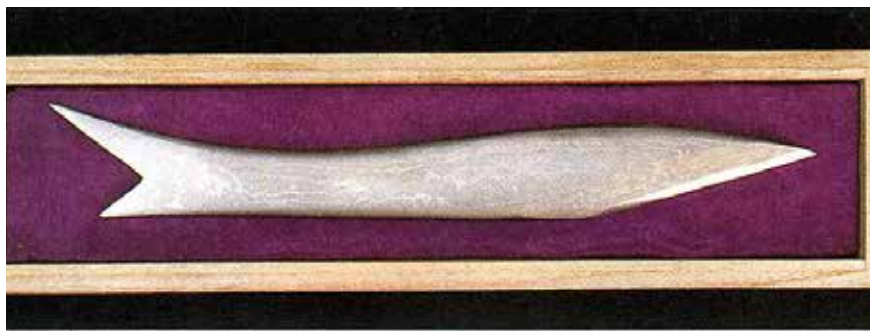
Speciális, a hegedűkészítésben használt gyalukat is találunk a kínálatban ebben a kéziszerszám-katalógusban. A leírások szerint a Herdim és az Ibex cég szállítja ezeket a bronzból készült miniatűr csodákat. A legkisebb mindössze 18 mm hosszú, 5 mm késsel, a legnagyobb is csak 90 mm hosszú, 5 mm szélességű késsel készült.

HOGYAN KERÜL A LÓFAROKSZÓR A KÉZISZERSZÁMOK KÖZÉ?

Bár igen szerény mennyiségben, de a hagyományos fa gyaluk is képviseltetik magukat. Az ECE nagy múltú német gyártó speciális állítási lehetőségű blokkgyaluja, valamint reform-tisztító gyaluja színesíti a palettát.

A hagyományos szobrászvésoket az osztrák Stubai és a svájci Pfeil képviseli. Ezek a szerszámok is a világ legjobb minőségű acéljaiból készültek.

A hegedűkészítés rendkívül precíz technológiát és különleges mérő, jelölő, szorító, feszítő, fúró stb. szerszámokat igényel, természetesen ezeket is megtaláljuk a katalógusban.

► Faragó- és intarziakészítő kések .

► Speciális szorítók és használatuk.

A különleges szerszámok, eszközök mellett speciális alap- és segédanyagok, valamint kiegészítők szükségesek a vonós hangszerek készítéséhez. Kínálatukban szerepelnek az alábbiak: lófarokszőr a vonóhoz Mongóliából, Kanadából, Japánból és Kínából. Ezenkívül megtalálunk mindent, ami a vonó készítéséhez, a feszítéstől a lószőr rögzítéséhez szükséges. Kész vonókészítőit is bemutatja a katalógus részletes termékismertetővel, árakkal együtt. Így több mint 20, az akkor legismertebb német mester szerepel a listán.

Természetesen a hangszerek gyártásához szükséges faanyagok, ragasztók, lakkok, félkész elemek is a listához tartoznak. Nem maradnak ki a díszítéshez használt gyöngyházak és speciális csavarok sem. Számtalan különleges fából készített húrtartó, húr-feszítő, húrláb, álltámasz, nyakborítás is a kínálat része.

MINDEN, AMIT EGY „AMATŐR” IS SZÍVESEN HASZNÁLNA

A kevésbé felszerelt műhelytulajdonosok, vállalkozó amatőrök komplett építőkészleteket is vásárolhattak. Így az alkatrészeket előre megmunkálva megkapják, de az összeépítés, felületkezelés igen izgalmas munkája a bátor kivitelezőre vár.

A Günther Dick cég 1992–93-as katalógusa elsősorban a vonóshangszerkészítőknél szól. Minden olyan alap- és segédanyagot, valamint szerszámokat forgalmaznak, ami a faipar ezen különleges termékcsaládjához előállításához szükséges, minden, ami szerepel a katalógusban, a világ legjobb minőségével fémjelzett. Ennek megfelelően az árak is rendkívül magasak. Azt gondolom ez így természetes. Jó, hogy vannak olyan területek a faiparban, ahol a minőségi igények ilyen magasak. Ez az igény a többi területre is áthat, ami a teljes faipar fejlődését jelentheti.

Pauló Tamás
faipari mérnök-tanár

Pauló Tamás írásához a teljes képi mellékletet a www.faipar.hu internetes oldalon találja meg.

